

Region Örebro län
Regionservice

Upphandlingsrapport

Delår januari–juni 2026

Upphandlingsrapport

Delår januari–juni 2026

Andreas Tärnqvist

2026-07-16

Innehåll

Inledning	4
Kommande upphandlingar	5
Inköp och upphandling	5
Medicinsk Teknik.....	6
Pågående upphandlingar	7
Inköp och upphandling	7
Medicinsk Teknik.....	8
Avslutade upphandlingar	10
Inköp och upphandling	10
Medicinsk Teknik.....	12
Kommentarer.....	14
Hållbarhet.....	14
Avtals- och inkösuppföljning	16
Juridik.....	19

Inledning

Denna rapport redovisar kommande, pågående och genomförda upphandlingar, samt överprövningar och det uppföljningsarbete som handhas av de upphandlande enheterna inom Region Örebro län.

De upphandlande enheterna är:

- Regionservice – Inköp och upphandling
- Regionservice – Medicinsk teknik

Förutom de två ovan beskrivna upphandlande enheterna finns även samarbeten med andra regioner där upphandling sker gemensamt.

Dessa är följande:

- Varuförsörjningen (förbrukningsmaterial för vården och kontorsmaterial)
- 7-klöver (hjälpmedel)
- 3-klöver (läkemedel)
- Övriga samarbeten

I denna rapport redovisas enbart egna och gemensamma upphandlingar från 7-klöver, 3-klöver och övriga samarbeten. Med upphandlingar avses de konkurrensutsättningar som regionen genomfört överstigande direktupphandlingsbeloppen.

Gällande upphandlingar genomförda av inköpscentralerna ADDA och Kammarkollegiet redovisas i denna rapport enbart de andra konkurrensutsättningar som Region Örebro län gör på berättigade ramavtal från dessa.

Kommande upphandlingar

Inköp och upphandling

Sammanställning

Under perioden juli–december 2026 ska 39 upphandlingar påbörjas. Dessa är:

• Ambulansstation i Karlskoga • Avfallshantering • Arkiv- och förteckningssystem • Byggtrepenad för ny mottagningsstation och reservkraft vid Universitetssjukhuset Örebro • Byggtrepenad för ombyggnation av akutlab vid Karlskoga lasarett • Digitalisering av mikrofilm • Djupfrysta livsmedel och bryggerivaror • Finansiell leasing för personbilar • Försäkringsförmedlartjänst, direktupphandling • Förstärkningsresurs till ambulansen för ökad prehospital förmåga • Helhetslösning för telefoni-, larm- och meddelandesystem inklusive växellösning • Inramning och montering av konst • Kläder till ambulanspersonal • Komprimator • Laboratorielokaler i F-huset, Core Facility • Lagerhållningssystem • Läkemedel på rekvisition • MR-kamera O-huset • Nätverksprodukter inklusive licenser, service och support för regionens interna IT-infrastruktur	• Planerings- och handläggningssystem • Postförmedlingstjänster 2026 • Prioriterings- och dirigerings-tjänster av ambulanser • Ramavtal möbler • Rekryteringsuppdrag gällande specialistläkare inom EU • Revisionstjänster • Service av RO (omvänd osmos) vattenanläggningar Universitetssjukhuset Örebro • Service av vitvaror • Serviceavtal datahallen IT-huset • Stationstankning av drivmedel • Städmaskiner • Tandtekniskt material • Tjänster för skapande av grundläggande lednings- och verksamhetssystem • Tjänster till tandtekniska laboratoriet • Transport av avlidna personer • Tråg och lockmaterial • Tvätt- och textilservice • Yrkeskläder, varselkläder • Återbruk av möbler • Övernattningshotell för patienter och personal
--	---

Medicinsk Teknik

Sammanställning

Under perioden juli–december 2026 ska 8 upphandlingar påbörjas. Dessa är:

• Automatiskt analysinstrument för molekylärbiologisk diagnostik, VO laboriemedicin, Område specialiserad vård • Calcium-Contractility Measurement and Pacing System, Kliniskt forskningscentrum, Område forskning och utbildning • Defibrillatorer avancerade och halvautomatiska, Hälso- och sjukvården gemensamt • Gatingkamera till CT, VO onkologi USÖ, Område specialiserad vård	• Mobila mini-C-bågar, VO ortopedi och handkirurgi, Område specialiserad vård • Utbyte av optiskt ytskanningssystem, VO onkologi Universitetssjukhuset Örebro, Område specialiserad vård • Utrustning för regionövergripande endoskopiverksamhet, Område specialiserad vård • Vätskehanteringsrobot för nukleinsyraextraktion, Kliniskt forskningscentrum, Område forskning och utbildning
--	--

Pågående upphandlingar

Inköp och upphandling

Sammanställning

Antalet pågående upphandlingar är 38. Dessa är:

• Ambient Scribe** • Arbetsglasögon** • Bemanningstjänster fastigheter • Bemanningstjänster VVS • Digitala parkeringstillstånd • Distansgranskning – radiologi • Dos öppenvård, 3-klövern • Ergonomiska hjälpmedel • Eldningsolja till värmepannor och reservkraft • Entreprenad för nätstation i Karlskoga • FDG Fluorodeoxyglukos • Glaskonst • Husbil för provtagning • HR-system • Hörseltekniska hjälpmedel • Journalsystem för reproduktionsmedicin • Klorhexidinsprit • Konsulter för regional utveckling • Läkemedel på rekvisition • Markiser och persienner	• Medicinskt kvalitetsuppföljningssystem • Måltidsdistributionssystem • Nätstation F-huset • R7e-arkiv • Ramavtal entreprenad • Ramavtal tekniska konsulter • Regionallager • Renrumsmaterial • Sekretess- och avfallshantering • Skyltprodukter • Tandtekniskt material och tjänster • Teckenspråkstolkning • Tryckeritjänster • Turbilstjänster** • Upphandlingssystem • Utbyggnad av kraftförsörjning • Utredning av kränkande särbehandling • Övervaknings- och betaltjänst för laddstolpar
---	---

Det sammanlagda värdet av dessa upphandlingar inklusive optionsår är cirka 743 mnkr*.

* Ett uppskattat värde utifrån tidigare avtal eller förväntat behov.

** Överprövad, se särskild redovisning.

Medicinsk Teknik

Sammanställning

Antalet pågående upphandlingar är 32. Dessa är:

• Analys- och automationsutrustning, VO laboratoriemedicin, Område specialiserad vård • Arthroskopistapel, VO ortopedi och handkirurgi, Område specialiserad vård • Automatiserad immunofluorescens (IF) och bedömning inklusive IF-mikroskop, VO laboratoriemedicin, Område specialiserad vård • Bildlagring och videorouting sal 3 och sal 4 op Lindesbergs lasarett, VO kirurgi, Område specialiserad vård • Blododlingsapparat, VO laboratoriemedicin, Område specialiserad vård • CBCT Tandvårdsröntgen, Ekonomi/IT Folktandvården, Folktandvården • CBCT/Panorama, Folktandvården • Förbrukning till dialysmaskiner**, VO medicin, Område specialiserad vård • ICP-MS-MS, Arbets- och miljömedicin Universitetssjukhuset Örebro, Område forskning och utbildning • Immuninfärgare reagenser, VO laboratoriemedicin, Område specialiserad vård • Infärgningsutrustning, specialfärgare, VO laboratoriemedicin, Område specialiserad vård • Inkubatorer RMC, VO obstetrik och gynekologi, Område specialiserad vård • Instrument för extrahering av DNA och RNA, Kliniskt forskningscentrum, Område forskning och utbildning • Intensivvårdssängar, VO anesthesi- och intensivvård, Område specialiserad vård • IT-stöd för temperaturövervakning, Hälso- och sjukvården gemensamt	• Laserkirurgiutrustning koldioxid (CO2) med skannerfunktion och rökevakuering, VO hud- och reumatologi USÖ, Område specialiserad vård • Live cell imaging analysis system, Kliniskt forskningscentrum, Område forskning och utbildning • Långtids EKG, Område specialiserad vård • Micromanipulationsutrustning till ICSI mikroskop, VO obstetrik och gynekologi, Område specialiserad vård • Mobil ultraljudsutrustning för mottagningsverksamhet ÖNH, VO huvud-, hals- och plastikkirurgi USÖ, Område specialiserad vård • Multi-LIS (Laboratory Information System), VO laboratoriemedicin, Område specialiserad vård • Panoramaröntgensystem, Folktandvården, specialisttandvården • Realtids termocykler med 96 individuellt kontrollerade brunnar och inbyggd autonormalisering, VO laboratoriemedicin, Område specialiserad vård • Röntgendiffraktionsinstrument, Arbets- och miljömedicin USÖ, Område forskning och utbildning • Skanningsutrustning, VO laboratoriemedicin, Område specialiserad vård • Spol- och diskdesinfektorer, Hälso- och sjukvården gemensamt • System för hantering av provsvar och ordinationer för warfarinbehandling, VO medicin, Område specialiserad vård • Transkraniell magnetstimulering, VO neurokirurgi Universitetssjukhuset Örebro, Område specialiserad vård • Ultraljud för icke-invasiv blåsvolymmätning, Hälso- och sjukvården gemensamt
--	--

• Jetventilator för kateterteknik, VO anestesi- och intensivvård, specialiserad vård	• Utrustning för regionövergripande endoskopiverksamhet, Område specialiserad vård • Vitrektomiapparat, VO ögon USÖ, Område specialiserad vård
--	---

Det sammanlagda värdet av dessa upphandlingar inklusive optionsår och serviceavtal är cirka 410 mnkr*.

** Ett uppskattat värde utifrån tidigare avtal eller förväntat behov.*

*** Överprövad, se särskild redovisning.*

Avslutade upphandlingar

Inköp och upphandling

Sammanställning

Under perioden januari–juni 2026 har 32 upphandlingar avslutats. Dessa är:

• Bemanningstjänster för teknikprojektledare El • Brandskyddsutbildningar och utrustning • Coachning inom kommunikation och sociala medier • Datakommunikationsförbindelser • Flygsäkerhetskoordinator • Fordon för personbefordran • Friskvårdsbidragsadministration • Fysioterapiutrustning • Försäkringsmäklare • Förvaltning och vidareutveckling av applikation och webbplats för kollektivtrafik • IT-stöd för träningsprogram • IT-system för inköp och beställning av tandtekniska tjänster • Jubileumsgåvor – smycken och klockor • Kemikaliehanteringssystem • Konsulter för projektledning och monitorering av kliniska studier	• Korttidshyra av fordon • Livsmedel – mejerivaror • Lokalvårdstjänster • Läkemedel på rekvisition • Ombyggnad av tak och fasad på B-huset • Produktions- och resursplaneringssystem • Radioaktiva läkemedel • Rekryteringssystem • Rekryteringstjänster av högre chefer • Server och datalagring • Service på storköksutrustning (Adda) • Skadad jursbekämpning och fågelsäkring • Snöröjning • System för tolk- och översättarservice** • Tekniska konsulttjänster och arkitekter** • Tjänster från civilsamhället inom ramen för ESF-projekt • Transporttjänst – Centrum för hjälpmedel
--	--

Det sammanlagda värdet av dessa upphandlingar inklusive optionsår är cirka 767 mnkr.

Vid delårsuppföljningen har det inte varit möjligt att sammanställa antalet inkomna anbud. Uppgiften kommer i stället att redovisas i helårsrapporten.

*** Upphandling har varit föremål för överprövning, se särskild redovisning.*

Miljö, etiska och sociala krav

Miljökrav har kunnat ställas i 28 upphandlingar. I upphandlingar, som avser konsulttjänster och IT-system, har det inte varit möjligt att ställa miljökrav.

Krav på uppförandekod har kunnat ställas i samtliga upphandlingar.

Inga krav på social hänsyn har ställts enligt Region Örebro läns riktlinje om social hänsyn vid upphandling. Ett skäl är att Arbetsförmedlingen har minskat sina insatser för sysselsättning för personer som står långt från arbetsmarknaden. Däremot har krav på social hänsyn ställts genom kravet ”Inköp på lika villkor”, som beaktar jämställdhet och barns rättigheter. Övriga delar av begreppet social hänsyn har beaktats genom uppförandekoden.

Medicinsk Teknik

Sammanställning

Under perioden januari–juni 2026 har 23 upphandlingar avslutats. Dessa är:

• Apoteksmodul och steril beredning för hantering av cytostatika tillverkning och sterila beredningar, Läkeemedelscentrum • Datortomografi (DT) till USÖ, VO röntgen och sjukhusfysik, Område specialiserad vård • Förbrukningsavtal kassetter till syntesmoduler, VO röntgen och sjukhusfysik, Område specialiserad vård • Dentala unitar, Folk tandvården • Datortomografer till Karlskoga och Lindesberg, VO röntgen och sjukhusfysik, Område specialiserad vård • Funktionsupphandling för blodgasanalys, Hälso- och sjukvårdsförvaltningen gemensamt • Förbrukningsavtal dispenseringsmoduler, VO röntgen och sjukhusfysik, Område specialiserad vård • Glasscanner, Kliniskt forskningscentrum, Område forskning och utbildning • Hemdialys via leasing, Hälso- och sjukvårdsförvaltningen gemensamt • Infärgningsutrustning immun, VO laboratoriemedicin, Specialiserad vård • Instrument för snabbdiagnostik av luftvägsprover, VO laboratoriemedicin, Område specialiserad vård	• Intensivvårdsambulans, VO ambulanssjukvård, område specialiserad vård • In-vivo dosimetri, VO onkologi, Område specialiserad vård • Kontrastinjektorer för angiografi, VO röntgen och sjukhusfysik, Område specialiserad vård • Laparoskopistaplar, VO obstetrik och gynekologi och VO kirurgi, Område specialiserad vård • Linjäraccelerator till strålbehandlingen, VO onkologi, Område specialiserad vård • MR-kamera, VO röntgen och sjukhusfysik, Område specialiserad vård • Robot för ortopedi, VO ortopedi och handkirurgi, Område specialiserad vård • Röntgenutrustning för slätröntgen, konventionell röntgen, VO röntgen och sjukhusfysik, Område specialiserad vård • Smärtpumpar, Hälso- och sjukvården gemensamt • Spirometer, Sjukhusverksamhet Lindesbergs lasarett, Område specialiserad vård • Utrustning för lokalisering av tumörer, VO kirurgi, specialiserad vård • Ångablationsutrustning, VO urologi, Område specialiserad vård
--	--

Det sammanlagda värdet av dessa upphandlingar, inklusive optionsår, är cirka 389 mnkr. Medicinsk Teknik mottog totalt 41 anbud, vilket motsvarar i genomsnitt 1,8 anbud per upphandling.

*** Upphandling har varit föremål för överprövning, se särskild redovisning.*

Miljö, etiska och sociala krav

I samtliga annonserade upphandlingar har både krav på leverantörens miljöarbete ställts och miljökrav på produkten kunnat ställas. Vilka miljökrav som varit lämpliga att ställa beror på typ av produkt som upphandlats, och har därför anpassats för respektive upphandling.

Krav på uppförandekod har kunnat ställas i samtliga upphandlingar.

Specifika krav på social hänsyn har inte kunnat ställas i någon annonserad upphandling, eftersom upphandlingarna av tjänster endast omfattar serviceavtal som tillhandahålls av leverantören. Däremot omfattar uppförandekoden även social hänsyn till viss del.

Kommentarer

Nedan redovisas arbetet med hållbarhet, avtals- och inkösuppföljning samt juridiska frågor, däribland remissvar och överprövningar.

Hållbarhet

Inriktning och styrning

Regionens upphandlingar ska bidra till en miljömässigt, socialt och ekonomiskt hållbar utveckling. Arbetet utgår från upphandlingspolicyn, Region Örebro läns program för hållbar utveckling 2026–2030, strategin för övergång till en cirkulär ekonomi, energi- och klimatstrategin för Örebro län samt regionernas gemensamma uppförandekod för leverantörer. Under delåret har arbetet främst varit inriktat på att omsätta de nya styrdokumenterna i upphandlingsmallar och arbetssätt, stärka uppföljningen samt utveckla samverkan regionalt och nationellt.

Mallar, krav och styrdokument

Under våren har hållbarhetsmallen i upphandlingssystemet reviderats. Syftet är att integrera inriktningen i de nya styrdokumenterna och göra kraven tydligare och mer enhetliga i upphandlingarna. Även skrivningarna om regionernas gemensamma eskaleringstrappa har setts över. Utbildning om det reviderade arbetssättet planeras genom Regionernas kansli för hållbar upphandling.

Ett revideringsarbete har också inletts för transportkrav, inledningsvis med fokus på livsmedelsupphandlingar. Kravnivåerna ska ses över under hösten 2026 och våren 2027, däribland en eventuell förändring av silvernivån. Tillsammans med Regional utveckling prövas även när krav på miljöfordon är relevanta och hur kraven kan förenklas utan att ambitionsnivån sänks.

Inom fastighetsområdet har arbetet med miljökrav i de administrativa föreskrifterna och med social hållbarhet fortsatt. Genom att genomföra förstudier tidigt i kommande projekt kan krav med kostnadspåverkan identifieras innan upphandlingen påbörjas och därmed hanteras i projektens budget och planering.

Dialog och samverkan

Under delåret har regionens arbetssätt presenterats i externa och interna forum, bland annat inom projektet Klimatsmart upphandling och vid Regionservice chefsträff. Dialogen har gett möjlighet att sprida erfarenheter från den färdplan för hållbar upphandling som påbörjades under 2025 och att tydliggöra hur hållbarhetsfrågorna integreras i upphandlingsarbetet.

En dialog har även inletts mellan Medicinsk Teknik, Inköp och upphandling samt Skatteverket om hur regionen kan stärka arbetet mot ekonomisk brottslighet, svartarbete, felaktiga utbetalningar och osund konkurrens. Det fortsatta arbetet ska

inriktas på att göra offentliga skatteuppgifter mer användbara, utveckla metoder för datainsamling och riskanalys samt skapa en mer systematisk uppföljning.

Marknadsdialogen om miljö- och energikrav på transporter fortsatte före sommaren under ledning av BioDriv Öst. Dialogen byggde vidare på arbetet från hösten 2025 och samlade offentliga upphandlare och transportbranschen kring hur krav kan utformas för att vara genomförbara och samtidigt driva omställningen. Diskussionerna omfattade bland annat olika kravnivåer och förutsättningarna för en fossilfri transportsektor.

Örebro kommun har initierat en dialog om framtida samverkan inom upphandlingsområdet. Inom vissa upphandlingskategorier består leverantörsmarknaden till stor del av lokala leverantörer som lämnar anbud till både regionen och kommunen. Om regionen och kommunen, när det är lämpligt, använder liknande eller identiska krav behöver leverantörerna inte anpassa sina anbud, produkter eller arbetssätt till flera olika kravbilder. En ökad samsyn kan därmed förenkla för leverantörerna, sänka trösklarna för att delta i upphandlingar och samtidigt bidra till att regionen och kommunen styr mot likartade mål.

Utveckling av interna arbetssätt och uppföljning

Arbetet med mötesformerna för miljösamverkan har påbörjats. Översynen ska tydliggöra miljöstrategernas medverkan och förbättra samordningen i enskilda upphandlingar. Parallellt tas ett internt underlag fram över avtal som löper ut, så att hållbarhetskrav och uppföljning kan planeras tidigare och mer systematiskt.

Arbetet med att utveckla en modell för avtalsuppföljning har påbörjats. Modellen ska ge en samlad bedömning av ekonomi, verksamhetskritiska faktorer, hållbarhet, risk för välfärdsbrottslighet och beredskap. Syftet är att skapa en mer enhetlig och riskbaserad avtalsuppföljning.

Cirkulär upphandling och nya upphandlingsmetoder

Implementeringen av strategin för övergång till cirkulär ekonomi har stärkts genom uppdaterad information på regionens webbplats och i interna upphandlingsmallar. En mer systematisk användning av RFI har påbörjats för att identifiera cirkulära lösningar och tydliggöra regionens inriktning gentemot marknaden.

Arbetet innebär också ett ökat fokus på livscykelkostnader och andra mervärden än enbart inköpspris. Reparation, återbruk, uppgradering och återtag kan därigenom beaktas i större utsträckning. Förhandlat förfarande har prövats i fler upphandlingar när dialog bedömts kunna bidra till mer ändamålsenliga och hållbara lösningar.

Nationell samverkan

Ett nationellt kravpaket har tagits fram för upphandling av material inom tandvård och ortodonti. Arbetet har genomförts inom område D i samverkan mellan Region Västmanland, Region Örebro län och Varuförsörjningen samt förankrats med övriga

regioner och sakkunniga. Kravpaketet omfattar obligatoriska krav, tilldelningskriterier och avtalsvillkor.

Kraven omfattar bland annat begränsningar av hormonstörande ämnen och krav på att leverantörer redovisar sitt arbete med att fasa ut PFAS. Gemensamma krav ger en mer enhetlig kravbild, effektivare användning av regionernas specialistresurser och tydligare förväntningar på leverantörerna.

Sex revisioner planeras inom området under året och uppstartsmöten med berörda leverantörer har genomförts. Uppföljningen visar samtidigt att vissa leverantörer har svårt att ta fram godtagbara åtgärdsplaner. Berörda regioner har därför uppmanats att bedöma behovet av avtalsrättsliga åtgärder.

Regionernas kansli för hållbar upphandling har även initierat en analys av hur EU:s ändrade regler om hållbarhetsrapportering och tillbörlig aktsamhet påverkar offentlig upphandling. Förändringarna kan påverka vilken information som finns tillgänglig från leverantörer och hur uppföljning av leveranskedjor behöver utformas.

Kompetensutveckling och social hållbarhet

I april genomfördes en utbildning genom SKR om försörjningsberedskap i offentlig upphandling. Utbildningen behandlade totalförsvaret, aktuella regelverk, roller och ansvar samt metoder för att identifiera risker och sårbarheter i leveranskedjor. Det fortsatta arbetet inriktas på att ta fram metoder och arbetssätt som stärker regionens inköpsarbete inom försörjningsberedskap.

Metoder och handlingsplaner för social hållbarhet utvecklas utifrån det nya hållbarhetsprogrammet. Riktlinjen för social hållbarhet i upphandlingar har setts över och mallarna har justerats för att tydliggöra hur riktlinjen ska användas. Ytterligare utveckling sker i samband med revideringen av upphandlingspolicyn.

Sammantaget har delåret präglats av att nya styrdokument har omsatts i mallar, krav och arbetssätt. Under kommande period kommer fokus ligga på att slutföra revideringarna, införa arbetssätten i ordinarie processer och följa upp om förändringarna ger avsedd effekt.

Avtals- och inkösuppföljning

Arbetet med avtals- och inkösuppföljning syftar till att belysa hur regionens inköp utvecklas över tid utifrån tillgängliga inköps- och avtalsdata. Uppföljningen för delåret januari–juni 2026 har dock genomförts med begränsade förutsättningar. Tjänsten som avtalscontroller har varit vakant sedan april, vilket innebär att någon löpande analys inom området inte har genomförts under april, maj och juni. Därtill var uppgifterna för mars ännu inte färdigställda när analysen genomfördes. De iakttagelser som redovisas nedan bygger därför i huvudsak på tillgängligt underlag för årets inledande månader och ska läsas med denna begränsning i åtanke.

Nuvarande uppföljningsverktyg ger fortsatt en trubbig bild av inköpsmönstren. Det som mäts är i praktiken i hög grad leverantörstrohet, det vill säga om regionen har ett

registrerat avtal med leverantören, snarare än faktisk avtalstrohet på artikel- eller tjänstenivå. De siffror som redovisas avser inte regionens samlade kostnader utan bygger, liksom tidigare år, på ett urval där sådant som inte bedömts som upphandlingsbart har exkluderats, exempelvis vård från andra regioner, myndighetsavgifter, kommunala avgifter och liknande. Samma avgränsning har använts de senaste åren och möjliggör därför jämförelser över tid, även om precisionen i slutsatserna är begränsad.

Trots att underlaget för delåret är ofullständigt framstår inköpsmönstren som relativt stabila jämfört med tidigare uppföljningar. Det finns samtidigt indikationer på en ökning av inköp som i systemen registreras som inköp utanför avtal. Utvecklingen bör dock tolkas med försiktighet, eftersom den delvis sammanhänger med hur vissa läkemedelsinköp registreras. Jämförelser över tid påverkas därmed av förändringar i beställnings- och distributionsflöden, och utfallet kan därför inte utan vidare tolkas som en faktisk förändring i inköpsbeteendet. En central förklaring finns inom läkemedelsområdet. Sedan hösten 2024 beställs läkemedel i större utsträckning via distributörerna Tamro och Oriola i stället för, som tidigare, via ApoEx. Det rör sig i grunden om samma läkemedel och samma underliggande avtalsstruktur som tidigare, men avtalen är inte registrerade i uppföljningssystemen på ett sätt som fullt ut fångar dessa inköp som avtalade. Effekten blir att avtalstroheten framstår som lägre än den faktiskt är. Det är därför motiverat att även fortsättningsvis redovisa utfallet med läkemedel inkluderade, men samtidigt tydligt beskriva denna metodmässiga osäkerhet. Ett arbete kommer att inledas för att analysera och beskriva detta tydligare framöver.

Sammantaget innebär detta att den senaste tidens utfall inte utan vidare bör tolkas som en faktisk försämring av regionens inköpsbeteende. Snarare pekar uppföljningen på en i huvudsak stabil utveckling, där delar av den observerade nedgången kan förklaras av hur läkemedelsinköp och andra inköp registreras i systemen. Samtidigt kvarstår det grundläggande förhållandet att uppföljningen i nuvarande form ger en indikation på utvecklingen, men inte en fullständig bild av faktisk efterlevnad på avtalsnivå.

På förvaltningsnivå finns samtidigt vissa tydliga rörelser. Inom Regionhälsan har avtalstroheten ökat sedan avtal tecknats för psykosociala tjänster. Utvecklingen visar att riktade upphandlingsinsatser inom områden med tidigare låg avtalsgrad kan ge påtaglig effekt, även om genomslaget på regionens totalnivå blir begränsat när kostnadsvolymen i området är relativt liten. När ytterligare avtal inom närliggande tjänsteområden är på plats finns förutsättningar för fortsatt förbättring.

Ett område där avtalstroheten fortsatt är låg är utbildning. Här är inköpen spridda över ett stort antal leverantörer, ofta med smala och specialiserade erbjudanden samt relativt begränsade volymer per leverantör. Det gör området svårt att standardisera och bidrar till att en låg avtalstrohet inte nödvändigtvis är ett uttryck för bristande styrning, utan delvis en följd av inköpens karaktär.

Samtidigt kan konstateras att de fyra största förvaltningarna, Hälso- och sjukvårdsförvaltningen, Folktandvården, Regional utveckling och Regionservice,

sammantaget ligger på en hög nivå vad gäller leverantörstrohet och dessutom står för merparten av kostnadsmassan. Det talar för att regionen i de stora inköpsflödena i huvudsak har en etablerad avtals- och leverantörsstruktur, även om nuvarande mätmetod inte gör det möjligt att fullt ut bedöma avtalstroheten i varje enskilt inköp. Elektronisk handel är fortsatt ett tydligt utvecklingsområde och bilden visar att användningen av elektronisk handel fortfarande är ojämn. Det begränsar möjligheterna till enhetliga arbetssätt, bättre inköpsstyrning och mer träffsäker uppföljning.

De sammanställningar som kunnat göras visar att inköp via Marknadsplats från dessa leverantörer motsvarar cirka 23 procent av de totala inköpen hos leverantörer med upplagda avtal för elektronisk handel. Ser man till regionens kostnadsmassa som helhet utgör denna pengaström dock endast en begränsad andel, omkring 6 procent om fakturor från myndigheter och liknande exkluderas. Även om periodisering mellan beställning och bokföring samt skillnader i hur heltäckande avtalen är i Marknadsplats påverkar precisionen, är slutsatsen ändå att elektronisk handel ännu inte används i den omfattning som skulle kunna ge full effekt i styrning och uppföljning.

Stickprov på leverantörsnivå pekar samtidigt på att det finns inköpsflöden där elektronisk handel skulle kunna användas i större utsträckning än i dag. För att avgöra detta med säkerhet skulle dock en mer detaljerad fakturagranskning krävas. Det nuvarande underlaget medger därför främst slutsatsen att ökad användning av Marknadsplats fortsatt är en viktig förutsättning för bättre styrning, bättre datakvalitet och en mer ändamålsenlig uppföljning av inköpen.

Sammanfattningsvis visar uppföljningen att regionens inköp över tid i huvudsak följer ett stabilt mönster, men också att kvaliteten i analysen fortsatt begränsas av hur avtal och inköp registreras i systemen. Läkemedelsflödena, den varierande användningen av elektronisk handel och förekomsten av lokalt hanterade avtal påverkar alla hur utfallet framstår i statistiken. För att uppföljningen ska bli mer träffsäker krävs fortsatt utveckling av såväl datakvalitet som arbetssätt för registrering, beställning och uppföljning.

Juridik

Remissvar om tredjelandsleverantörer

Under våren lämnade Region Örebro län ett remissvar på bokstavsutredningen *Tredjelandsleverantörers tillträde till upphandlingsförfaranden* (Ds 2025:29). Regionen delade i huvudsak utredningens bedömning att leverantörer från tredjeländer som saknar avtal med EU inte ska ha ett garanterat tillträde till svenska upphandlingsförfaranden. I remissvaret betonades samtidigt behovet av enhetlig nationell vägledning och av en fördjupad analys av hur regleringen ska tillämpas när leverantörer inom EU använder underleverantörer, åberopar kapacitet eller erbjuder varor och tjänster med anknytning till tredjeland.

Överprövningar

Tidigare rapporterade processer – ej avslutade

Framtidens vårdinformationssystem, dnr 23RS13087

Konkurrensverket

Konkurrensverket inledde under 2023 en utredning av de ändringar som regionen och övriga regioner i SUSSA-samarbetet gjort i avtalet avseende Cosmic. Myndigheten ansökte om upphandlingsskadeavgift och gjorde gällande att ändringarna utgjorde en otillåten direktupphandling.

Förvaltningsrätten avslog ansökan med hänvisning till att de aktuella ändringarna inte var väsentliga samt att preskriberade ändringar inte skulle beaktas vid bedömningen.

Konkurrensverket överklagade domen till Kammarrätten i Göteborg, som i dom den 17 mars 2026 gjorde en annan bedömning. Kammarrätten ansåg att ändringarna skulle jämföras med det ursprungliga avtalet och att de sammantaget utgjorde väsentliga ändringar. Domstolen fann att ändringarna bland annat innebar förändringar av obligatoriska krav, tidsplan och villkoren för leveransförseningar samt att de kunde ha påverkat konkurrensen vid upphandlingen. Någon tillämplig undantagssituation ansågs inte föreligga.

Mot denna bakgrund bedömde kammarrätten att det var fråga om en otillåten direktupphandling och beslutade att samtliga berörda regioner ska betala upphandlingsskadeavgift om 10 miljoner kronor vardera.

Regionen har överklagat domen till Högsta förvaltningsdomstolen och ansökt om prövningstillstånd. Som grund för överklagandet anförs att kammarrätten gjort en alltför restriktiv tolkning av möjligheterna att ändra komplexa och långvariga IT-avtal enligt LOU, särskilt genom att ställa mycket höga krav på ändringsklausulers precision och genom att bedöma ändringarna som väsentliga trots deras begränsade omfattning. I det kompletterande överklagandet har talan renodlats till två centrala prejudikatfrågor:

- Vilka krav som ställs på ändringsklausuler för att vara ”klara, exakta och entydiga”.
- Hur upphandlingens värde ska bestämmas vid beräkning av upphandlingsskadeavgift.

Regionen gör gällande att rättsläget är oklart och att kammarrättens dom innebär en tolkning som riskerar att kraftigt begränsa möjligheten att genomföra nödvändiga anpassningar i komplexa och långvariga avtal, särskilt inom samhällskritiska verksamheter såsom hälso- och sjukvård.

Mot denna bakgrund har regionerna även framhållit att målet aktualiserar unionsrättsliga tolkningsfrågor där det saknas vägledande praxis, särskilt avseende tillämpningen av ändringsreglerna i upphandlingsdirektivet och hur dessa ska tolkas i förhållande till komplexa IT-avtal. Regionen har därför anført att det finns skäl för Högsta förvaltningsdomstolen att inhämta ett förhandsavgörande från EU-domstolen i syfte att klargöra rättsläget och säkerställa en enhetlig tillämpning inom EU.

HFD har meddelat prövningstillstånd.

Tidigare rapporterade processer – avslutade

Ramavtal tekniska konsulter och arkitekttjänster

Cedervall arkitekter AB

Regionen har i upphandlingen angett att utvärdering kommer att ske av inskickade genomförandebeskrivningar av ett fiktivt uppdrag. Enligt bolaget har regionen gjort en felaktig bedömning vid utvärderingen av bolagets anbud, vilket potentiellt har påverkat vilka som tilldelades avtal. Upphandlingen avbröts av regionen och målet skrevs därför av utan sakprövning.

Ramavtal tekniska konsulter och arkitekttjänster

Sweco Sverige AB

Regionen ställde i upphandlingen krav på att anbud på varje anbudsområde skulle lämnas in som separata anbud. Bolaget följde inte denna instruktion och fick därför sitt anbud förkastat. Bolaget baserade sin överprövning på att kravet inte var tillräckligt tydligt utformat och fick oproportionerliga konsekvenser. Upphandlingen avbröts av regionen och målet skrevs därför av utan sakprövning.

Ramavtal tekniska konsulter och arkitekttjänster

INTEC Mitt AB

Regionen ställde i upphandlingen krav på att anbud på varje anbudsområde skulle lämnas in som separata anbud. INTEC Mitt AB följde inte denna instruktion och fick därför sitt anbud förkastat. Bolaget baserade sin överprövning på att kravet inte var tillräckligt tydligt utformat och fick oproportionerliga konsekvenser.

Förvaltningsrätten avslog ansökan. Domstolen prövade inte uttryckligen om regionens tolkning av kravet var korrekt, utan konstaterade att leverantören inte på ett tillräckligt konkret sätt visat hur den påstådda bristen påverkat möjligheten att tilldelas kontrakt. Domstolen framhöll att det inte räcker att en leverantörs anbud förkastas för att skada ska anses visad. Leverantören måste visa ett tydligt samband mellan felet och möjligheten att vinna upphandlingen. Eftersom bolaget inte konkretiserade detta avslogs ansökan.

System för tolk- och översättarservice

Lingsom AB

Regionen upphandlade ett system för tolk- och översättarservice där totalt fyra leverantörer lämnade anbud. Utvärderingen genomfördes i form av en leverantörsvisning som poängsattes av regionen och låg till grund för tilldelningen. Bolaget överprövade beslutet och yrkade i första hand att en ny utvärdering skulle genomföras och i andra hand att upphandlingen skulle göras om. Grunden var att regionens utvärdering enligt bolaget hade skett i strid med de upphandlingsrättsliga principerna, bland annat genom att utvärderingen och dokumentationen påstods vara bristfälliga och inte tillräckligt tydligt motiverade. Bolaget ansåg även att det egna anbudet hade behandlats annorlunda än övriga anbudsgivares.

Domstolen meddelade dom innan regionen gavs möjlighet att yttra sig. Av domen framgick att ansökan om överprövning skulle avslås eftersom bolaget inte på ett tillräckligt klart sätt hade angett vilka omständigheter som låg till grund för talan och därmed inte heller visat att det hade lidit eller kunnat komma att lida skada på grund av de påstådda bristerna.

Bolaget överklagade därefter domen till kammarrätten och Högsta förvaltningsdomstolen och begärde prövningstillstånd på den grunden att förvaltningsrätten inte hade handlagt ärendet korrekt och därigenom ställt alltför höga krav på den skadelidande. Prövningstillstånd meddelades inte och regionen har tecknat avtal.

Nya processer – avslutade

Ramavtal tekniska konsulter och arkitekttjänster

KAMTechnology AB

Regionen bedömde i utvärderingen att klagandens genomförandebeskrivning av det fiktiva uppdraget var alltför generell och inte tillräckligt anpassad till uppdraget, vilket medförde att anbudet inte tilldelades några poäng. KAMTechnology AB ansåg att denna bedömning var felaktig och att anbudet faktiskt uppfyllde kriterierna samt att regionen baserat sin utvärdering på felaktiga antaganden om innehållet.

Ansökan om överprövning avvisades av förvaltningsrätten eftersom den inkom för sent, det vill säga efter att avtalsspärren löpt ut. Någon prövning av sakfrågan, det vill säga om utvärderingen varit korrekt eller inte, genomfördes därmed inte.

Nya processer – pågående

Arbetsglasögon

Synsam Group Sweden AB

Regionen har genomfört en upphandling av arbetsglasögon uppdelad i flera geografiska områden. Synsam har ansökt om överprövning på grunden att vinnande anbud från Specsavers Sverige AB inte uppfyller ett obligatoriskt krav på fysisk butik i respektive område. Enligt bolaget kan kravet inte uppfyllas genom underleverantörer, varför anbudet rätteligen borde ha förkastats.

Regionen har svarat att upphandlingen genomförts i enlighet med LOU och att det saknas begränsning mot att använda underleverantörer för att uppfylla kravet. Regionen menar att vinnande anbud uppfyller samtliga obligatoriska krav. Skriftväxling pågår i målet.

Centralt försäljningssystem och resenärsapp

ATRON Systems Sweden AB

Regionen ingick under 2023 avtal med Ridango A/S avseende ett centralt försäljningssystem och en resenärsapp för kollektivtrafiken. Atron har ansökt om överprövning av avtalens giltighet och gör gällande att leveranstiderna i avtalen har förskjutits väsentligt, vilket enligt bolaget innebär att nya avtal i praktiken har ingåtts utan föregående annonsering.

Regionen bestrider detta och anför att tidsplanerna fastställdes efter avtalstecknandet samt att justeringar skett inom ramen för avtalen och dess ändringsklausuler. Regionen menar vidare att eventuella ändringar inte är väsentliga och därmed tillåtna enligt LUF. Skriftväxling pågår i målet.

Ambient Scribe

Mediqtech International AB

Regionen har genomfört en upphandling av en AI-baserad journallösning där Mediqtech initialt tilldelades kontraktet men senare fick sitt anbud förkastat. Bolaget har ansökt om överprövning och gör gällande att regionen felaktigt bedömt att anbudet inte uppfyller obligatoriska krav, särskilt avseende integration med journalsystemet Cosmic.

Bolaget anför vidare att regionen i praktiken har skärpt eller förändrat kraven efter anbudstidens utgång, vilket skulle strida mot principerna om transparens och likabehandling. Regionen bestrider detta och menar att kraven varit tydliga samt att leverantören inte visat att lösningen uppfyller samtliga krav.

Målet aktualiserar frågor om tolkning av obligatoriska krav, verifiering av anbud samt gränsen för tillåten efterhandskontroll. Skriftväxling pågår i målet.

Slangset dialys

Nordic Medcom AB

Regionen genomför en upphandling av ramavtal för slangset till befintliga dialysmaskiner (Fresenius 6008) i syfte att säkerställa funktion och patientsäkerhet i befintlig miljö.

Bolaget har ansökt om överprövning och menar att kravspecifikationen i praktiken skapar ett monopol för maskinleverantören genom att utesluta tredjepartslösningar, i strid med principerna om likabehandling, icke-diskriminering och proportionalitet. Regionen bestrider och anför att kraven är motiverade av behovet av kompatibilitet för säker vård, och att begränsad konkurrens inte i sig strider mot LOU om kraven är sakligt motiverade. Regionen invänder också att bolaget inte visat att det är en relevant leverantör eller att skada föreligger. Målet rör därmed gränsen mellan legitima krav kopplade till befintlig utrustning och otillåten konkurrensbegränsning, samt krav på talerätt och skada.

Turbilstjänster

FMH Transport AB

Regionen har genomfört en upphandling av turbilstjänster där en anbudsgivare uteslutits i tilldelningsbeslutet med hänvisning till misstänkt otillåten samordning med en annan anbudsgivare.

Bolaget har ansökt om överprövning och menar att det saknas tillräckliga indikationer för uteslutning, att bolagen är självständiga trots koppling via franchisenätverk och att eventuella likheter i anbudet har naturliga förklaringar.

Målet aktualiserar frågor om tillämpningen av uteslutningsgrunden avseende konkurrensbegränsande anbudssamarbete. Skriftväxling pågår i målet.

Sammanfattande kommentarer

Under första delåret inkom fem nya ansökningar om överprövning av upphandling samt en ansökan om överprövning av avtals giltighet. Totalt meddelades fem nya domar eller beslut.

Handläggningstiderna hos förvaltningsrätten är fortsatt långa och i nuläget är det snarare regel än undantag att dom meddelas mer än ett halvår efter att tilldelningsbeslutet offentliggjorts.

De rättsprocesser som rör regionens upphandlingar under perioden uppvisar flera återkommande mönster. En tydlig likhet är att en stor andel av målen inte avgörs efter en materiell prövning av om regionen agerat korrekt i sak, utan faller på processuella grunder såsom bristande talerätt, för sent inkommen ansökan eller att leverantören inte tillräckligt konkret visat att denne lidit skada. Detta gäller exempelvis målen avseende

INTEC, KAMTechnology och systemet för tolk- och översättarservice. I dessa fall prövar domstolen i praktiken inte själva upphandlingsfrågan i sak utan konstaterar att leverantören inte uppfyller de processuella kraven enligt LOU.

Ett annat återkommande mönster är att flera mål rör tolkningen av upphandlingsdokument och formella krav, särskilt kring hur anbud ska utformas och lämnas. I målen med Sweco och INTEC aktualiseras exempelvis kravet på separata anbud per fackområde, där leverantörerna ifrågasätter tydligheten och proportionaliteten. Utfallet visar att även om sådana invändningar kan ha viss substans, är de i praktiken svåra att nå framgång med om leverantören inte kan koppla bristen till sin faktiska möjlighet att vinna upphandlingen. Liknande mönster finns i målet om tolk- och översättarservice, där invändningar om brister i utvärdering och dokumentation inte når fram eftersom skada inte konkretiseras.

Några mål skiljer sig från mängden, särskilt Cosmic-målet och de pågående målen om kollektivtrafiksystem och Ambient Scribe, som rör mer principiella frågor om gränsen för tillåtna avtalsändringar, kravställning och verifiering. Dessa mål har ett betydligt större strategiskt och prejudicerande värde än de övriga och berör rättstillämpningen på systemnivå snarare än enskilda upphandlingar. Cosmic-målet avviker särskilt genom att det gäller upphandlingsskadeavgift och tolkningen av ändringsreglerna i LOU, vilket skiljer sig från övriga mål som främst avser överprövning av enskilda upphandlingar.

Sammantaget visar processerna att leverantörer oftast angriper upphandlingens genomförande och kravställning, men att framgång i domstol i hög grad är beroende av förmågan att visa ett konkret och tydligt samband mellan den påstådda bristen och möjligheten att tilldelas kontrakt. För regionens del innebär detta att de största juridiska riskerna inte nödvändigtvis ligger i enskilda utvärderingsbeslut, utan i mer strukturella frågor såsom utformning av krav, hantering av avtalsändringar och tydlighet i upphandlingsdokument.

Utifrån dessa processer kan samtidigt konstateras att regionen successivt utvecklar sin förmåga att hantera överprövningar och dra lärdom av både invändningar och domstolsbedömningar. En slutsats är att fortsatt fokus bör ligga på tydlig och förutsebar kravformulering, spårbar dokumentation av utvärderingar samt robusta ändringsklausuler i avtal, eftersom det är i dessa delar som rättslig prövning typiskt sett får störst genomslag och där förbättringsåtgärder har störst effekt.